

BORA ĆOSIĆ

SKORO SVE

Copyright © 2026, Bora Ćosić
Copyright © ovog izdanja 2026, LAGUNA

SKORO
SVE

SADRŽAJ

Bora Ćosić: <i>Reč uz ovo izdanje</i>	9
Prodavnica starih stvari	11
Futurizmu.	17
Mrtvi	35
Irenina soba.	87
Razvoj kraljičinog gardiste	169
Zapisi iz mrtvog doma.	211
Sedmog dana	253
Naočari na stolu	285
Soba pesme	309
Pesme za Lidu	337
Danteovska	375
Paorska	379
Pjesnarica	383
Profane	405
Nove.	445
Sinan Gudžević: <i>Skandal Ćosić</i>	467
<i>O piscu.</i>	475

REČ UZ OVO IZDANJE

Pesništvo je neprirodna radnja, ono ne samo što odudara od postojeće zbilje, nego i od jezika kome takođe nekakav je odrod. Jer osim seoske lude koja po našoj provinciji „govori u rimi“, na taj način ne opšti se u životu. A kako ljudska povest pomirila se već sa pojavom književnog difamiranja sveta, poezija se takođe uz ovo nekako provlači. Ne krijem da se i sam osećam kao uljez u ludoj pismenosti, čime književno, a osobito pesničko, odstupa od utilitarne svrhe; ljudima je naravno više stalo da svojim pismom opšte sa ujakom u Americi, da popišu stanje vina u podrumu i krava u štalama, da potpišu ugovor o nenapadanju sa Nikaragvom, da stave potpis na bračni ugovor ili onaj o zakupu stana – nego da zaista krađući vreme od svog života uzmu da pročitaju *Cveće zla* ili *Pustu zemlju*. Mi smo apatridi, prognani iz stvarnog stanja stvari, zbog toga nam je potrebna velika sućut.

Bora Ćosić

prodavnica starih stvari

Danas jeste prvi maj
deca mole malo fraj
da idu u šumicu
da naberu cveća
da se svako prvog maja
uvek rado seća.

*(1938, apokrif moje matere,
koja se trudila da ovo
usvojim kao svoje)*

Gradom sivim od jeseni
prođe nežniji od inja
pod barjakom neba sinja
mart zeleni zaneseni

(1949)

ODA STALJINU i PLEME MARKOSOVO

(1950, izgubljene)

Voleo bih da sam knjiga
koju u krevetu čitaš
i koja kada zaspiš
ostane na tvojoj grudima

(1950)

OBLACI I VEDRINE

Tušto se nebo narogušilo
grobna se tama javi
za sav dan oblače se najavilo
al parče neba se plavi

A to je dobar i sretan znak
svetlost će tamu skriti
preživeće taj mali zrak
i beskrajno će sunčano biti

(1951)

Kapetan bojnog broda
pade u tešku dosadu
pa odluči da proda
i brod i celu posadu

(1954)

Borio se borio se
i u keks pretvorio se

(1960)

Neću da vodim život prazan
sa činovničkom platom
hoću tamo gde ključa kazan
začinjen ručnom granatom

nek drugi sada ljubav vodi
nek obraz liže curi,
hoću da spavam u rovovskoj vodi
gde krv i gvožđe curi

Ne treba tebi plavog neba
ni čaša piva puna

ne treba tebi komad hleba
pogini kad si junak

za drugoga je ovo voće
niklo po zemlji celoj
napred i napred kada hoćeš
pogini kad si heroj

(Rado ide Srbin u vojnike, 1969)

EMIGRANTSKA

Rusi su stigli sa malim boščama
u jesen kasnu dok magle svuda plinu
pa su odmah išli po poštama
da šalju pisma u tuđinu

Rusi su stigli na biciklima
za tri ili četiri para nogu
i odmah počeli da pokazuju svima
šta sve umeju i šta mogu

sve im je odmah bilo znano
radeći tiho katkad bučno
i sve su obavljali kvalifikivano
i vrlo stručno stručno

Rusi su znali da pate najjače
i dušu pokazu strasnu
pa su druge učili kako se plače
u jesen užasno kasnu

ŽIVOTINE PESME

Ja sam momak vragolan
na ti sam sa bogom
samo još da zaigram
kolo s jednom nogom

Gde da te sestro izvedem
osim na poslednji bedem

nestaše fini maniri
mrtvi su oficiri

tu su jedini kavaljeri
geleri i šrapneli

kako da pipnem ti lakat
kad sam od juče sakat

naši jedini svatovi
ovi su balkanski ratovi

(Naše priredbe, 1970)

STARA PESMA

Cveće citira neko drugo cveće
a ovo navod je semena
koje opisuje biljku po sećanju
priroda ništa ne gradi nego poredi
generalizuje filosofira
vrsta ne raste osim kao pesma
koja ne govori ne pripoveda
i ne označava
nego klija za sebe samu
nerazumljiva
nerazjašnjivih svojih sokova

(1985)

futurizmu

MARKSOVA SLIKA

Kongresni dani.
Radosna vreva.
Crveno platno
nebom gori.
Zidovi-slike.
Danas grad peva.
Marksova slika
vetrom vijori.

Građani poslom
 prolaze,
 žure,
hiljade prolaze
 svakog dana.
Zadružni kamioni jure,
slika ih prati –
 nasmejana.

I začas
 svako
 zastane, trepne,
i za tren nestaju
 žurbe, brige
kao da druga
 voljenog sretno
kao da lista
 poznate knjige.

Koračam
u vrevi grada
i Marksu
pozdrav šaljem
od srca,
više,
hteo bih da reči sada
planu,
da laž prljava puca!

I srce
gnevom
bukne mi,
plane,
pa zar smo izdali
tvoja znanja,
pa zar ne živimo dane
čija si ti
predskazao svitanja?
Ne,
ti znaš moju zemlju
i narode,
s tobom smo išli
u bitke plamene,
s tobom smo vlast
oteli od gospode,
s tobom smo
i danas
kroz radne smene.

Smeši se
s palate
Marksova slika.

Radosni
trgom
stupaju ljudi,
hiljade Marksovih
učenika,

hiljade
snažnih
pravih ljudi!

(1949)

MOJI ODNOSI S VASIONOM

Na horizontu
zraci-noževi
rumeni dan
ko štap su deljali.
Ja zvezde-pikavce
opet
požalih
što gasnu
na nebu-pepeljari.
Prvi mrak ljudi
njuše
kao ženu
kojoj se kosa od noći smrsila,
a starinski svog
se već šepuri
eno
s ordenom belim
na prsima.
Dole,
na zemlji,
snovi su uski,
ljubav
se krčmi ko platno
na metar.
Ja tako žudeh nešto ljudski
na palubi
ovog sveta.
A gore,
u komšiluku Svetog Nikole,

(gde Jesenjin
još uvek
zvezdani sok muze),
kao piljarice se razvikale
nebeske,
palanačke muze.
Vi,
meseci razni,
o, znajte,
zbog vas podlaca
sve se čini!
A makar jednu
nevinu
zvezdu mi dajte!
Najviše je laži
na mesečini.
Mesec je možda lepota,
ali mator!
I još nam pljuje lažno srebro u lice.
Mesec, najveći agitator
za samoubice.
On sad može da bude
idol
i zenica,
i kuplete da peva
bolje
od Francuza,
a ustvari je moja
promašena
kamenica,
sjajna
i slana
od suza.
Nebo me se odreklo
i više me ne gleda,
a ulice zapomažu:
Ubica!

Zločin!
Da,
ja sam gađao
Malog medveda
među oči!

(1951)

BALADA O MESECU LUTALICI

prolog

Vindžije,
pesnici,
kondukteri,
pevajte, psujte, pišite drame,
o sunce oštrite
i jezik
i pero,
samo poštedite dame!

Dosta, što Petar, rajski pikolo,
proklinje alavu Evu,
dosta što se krdo đavola razvikalo
na nevenčanu Mariju, djevu!

Dosta, što vas,
(ne čineći ništa),
Oskar Vajld anegdotama tovi!
Dosta, što s rampi svih pozorišta
kleveće vojvoda od Mantove!

Ja branim ženski pol
i krila balavog amora
ko što je branio gol
Rikardo Zamora.

Reč je o jednom mesecu što luta,
o jednoj

vernoj
ženi,
o ludovanjima Mlečnog puta,
i najzad,
reč je o meni.

1.

Nekad sam i ja bio nežan
i negde na skveru devojkę čeko,
i smejaó se mesecu što beži
preko moje glave nekuda daleko.

– Stanite, zaboga! –
vikao sam njim,
prevarila vas Venera?
Neka!
Vidite–
i moja je zvezda,
(malo manja),
pa eto miran sam
i čekam.

A on uzbuđen i vreo ko leto,
otrča za nekom zelenom kometom.

.....

Noć
Dan.
Veče.
Pobožni svet se krsti.
Od dana ostali samo iskidani zraci.
Sunce je pobeglo,
ostavivši otiske prstiju
na nebu-legitimaciji.
Kao violine škripe prozori i automobili.
Vetar ujeda kao kobra.

Meseće,
dozvolite,
da li ste Vi ikada bili
na jednom skveru od juna do oktobra?
Jer evo mraz za srcem mojim maši se.
Hoćete da ga izvadite?
Lepo!
Samo, opominjem vas –
uzmite mašice,
ono još nije sasvim pepeo!
Ko kaže da bezumni vihor
može da ugasi srce,
zimi?
Nekad sam plakao nad stihom
koji napisali su Eskimi.

.....

Beznadežno!
Neće doći!
Meseće, pomози!
On tepa odozgo – Zaboravi,
baci je!
Ne mogu!
I na odsečenoj nozi
miču se prsti neko vreme posle operacije.

Znam,
kazaće,
– Već si od bola zelen!
Budalo, zbog nje zar tako da se srozaš!
Šta mogu,
šine su dugo vrele
posle prolaska voza.

Meseće,
i Vi patite,
tuga sija s lica!

Razumem!
Suze vaše kaplju mi za vrat.
Pa i ja ko stara sijalica
izgaram
vat
po
vat!

Pa šta da se radi?
Recite!
Zvezde, zvezde,
vidite li ih?

Nebo umašćeno recituje
tronutim glasom moj zadnji stih...

– Hajde da se promenimo!
Važi li?
Za trampu plaćam najlepšom pesmom!
Vi ste sve nebo već pretražili,
a meni je na zemlji postalo tesno!

Guši!
Takav vazduh ubio je Zolu...
Prljavi odžaci svuda ko na straži.

Pristaje!
Eno, silazi niz oluk.

Noćas među zvezde idem da je tražim!

2.

Mrak je zavesu zadigao.
Sam sam na sceni.
Veče.
I odmah povikaše ljudi:
– Pazi ga, zadrigao!
A ja sam bio otečen.
Vas ljude, nervira moje žuto lice.

Vi se svakako ljutite na mene!
Pa ja sam samo mesec-lutalica,
kome su noćas presekli vene.
Meseče!
Ti, dole!
Ja u tvojoj koži...
ipak... dobro je...
– Dobro – kažeš i ti.
Ma pusti!
Ti tako nevešt u baratanju stihom i nožem
moraš na zemlji pesnik biti!
A ja,
koračam,
već kao srp utanjen,
i svakoj zvezdi zagledam u oči.
Počinje moje hiljadugodišnje lutanje.
Moje bezumlje počinje.

Lubovima krivih nebeskih ulica
o tuce zvezda se spotičem.
A one –
dijamantskih očiju i gubica.
I priđem jednoj:
– Lepotice!
Poznajete li onu zbog koje patim?
Nekako luckasto gleda me nebeska dama.
– Ona je zaista zvezda, znate,
ona je svakako među vama!

– Ma, hajdemo na punč –
reče, i ruku mi pruži.
– Oho!, meni se ote.
– Šta, bojite se moga muža?
– Ne, nisam znao: na nebu kokote...
To već ne mogu.
– Mladiću, grešiš!

– Ja tražim svoju zvezdu.

– Onda, idi!

Uokolo već su se nakostrešili
matori muževi-planetoidi.

Razne marseve zapitkujem: – Čiko,
znate li za nju?

Vele...

Ljermontov me nazvao palačinkom.
Jesenjin mi šapnu:

– Tele!

Zar tako gospodo klasici!

Hvala!

Zbaciću svoju togu!

Ako sam hiljadu godina bio budala,
sad više to ne mogu!

Dosta je ovih krivih ulica!

Stoj!

Ne idem dalje ni unce!

Ja nisam samo pudlica

koja trčkara za suncem!

Osvrnem se i vidim:

policija cele vasionel

– Držite ga – ćelavi bog besni.

I sve nebeske novine zvone:

„Na nebu je jedan prerušeni pesnik!“

I nisam ni znao da bog na mene više,
prosipajući psovke ko munje,
da sam ja svojim crvenim licem
agitator jedne nebeske komune.

Doviđenja, crveno nebo!

Meteori, vi ste mi braća!

Ti, bože, ništa se ne boj!
Ja se na zemlju vraćam!
Stoj!
Nismo Veneri dijamante oteli!
Na sunce blistavu mantiju svetu!
Ja ću na zemlji staklorescima da ih podelim,
široka okna da probiju svetu!

3.

Ja nisam sišao s neba uz anđeosku pesmu,
svečano,
na veliki trg u gradu.
Ja sam u jednu radnju tresnuo,
gde su prodavali
ogledalca
i pomadu.

Ljudi su se čudili:
– Odakle?
Hteli su na nebu rupu da pronađu.
I u čudu gledali
nakarminisane oblake
i ulice napomađene.

Izađem,
stresavši sa sebe te trice,
i vidim
čistači tortu od briljantina mese.
A poslovođa mi je zinuo u lice:
– Mesec!

I gazeći šušure,
otkotrljah se niz trotoar.
Ljudi su čudno dočekali gosta.
Dame su zajecale:
– Kakav penjoar!
A gospoda:
– Prostak!

I već mi postaje vruće.

Meseče,

pravi,

gde si?

Pitam u savezu pisca.

Nema ga!

I milionere pitam:

– Taj i taj pesnik...

– Pesnik?

On radi na Dorćolu,

kod Zemaga.

Crvena firma.

Uđem.

Neko za tezgom čuču.

On!

Od straha sitan kao bakterije.

I muca:

– Ja sam opet...

u svojoj struci..

vidiš...

prodajem baterije.

– Šta je – riknuh – drhtiš!

Šta se čudiš!

Pazi bitange, snašao se!

Tebe li

poslah na zemlju da pesnik budeš!

Vuci se na nebo,

debeli!

I dobih natrag svoje odelo,

(poskidah sve značke s kaputa),

a on crn od besa

kao Otelo,

ode,
s pasošem Mlečnog puta.

Izađoh među ljude,
kao s vešala,
svež vazduh me svega razneo,
i trg sam uzduž prešao,
i platio sam kaznu.

Propisi!
Propisi!
– Ne pljuj!
– Vozi desno!
Učtivost.
Skidajte šešire!
Na zemlji i onda beše tesno.
Ali ni nebo nije šire!
Sve rude zvezdane, što nebo skriva,
slobodu plavih širina,
dao bih danas za čašu piva
i čaršav prljav od vina.

Slušajte najlepšu odu ovoj planeti!
Ja se sa jednom zvezdom praštam!
Pod astal kaplju
suze-konfete
i čaure praznih flaša.

– Ko vam je ta zvezda? – pitaju,
Šta znači?
Možda je samo vaša ludost.
možda slika!

Ne!
Ta zvezda je čitavo vreme bančila
s fudbalerima
kod Mažestika!

Dosta o tome!
Svirke!
Igranja!
Prijetelji,
danas je praznik!

I jedno veliko sunce izranja
sa dna moje čaše
koja se prazni.

Za podušje jednoj ljubavi,
sipaj!
Šta?
Nema?
Brate,
pogledaj –
urlaju prazne čaše-trube!
A vrata?
Gde su vrata?

– Postoje jedna – dovikuje neko –
Za oroz-kvaku. Poći!

Ne, ne može se tek onako,
u podne reći:
Laku noć!

Izlazim iz krčme.
Sve su istočili.
Ni zvezda nema,
ni žena.

Ja nisam pijan.
Samo se nebo na mene podbočilo
i palo bi, da nema mojih ramena!

(1952)

Ja sam sklopio brak
s crvenom radničkom klasom
mada me je možda stvorio Brak
mada me možda nacрта Pikaso

Prskaju jabučice u grlima zvonika
i kasapeći zvonare survavaju se zvona
samo jedanput i više nikad
u ornitologiji vasiona

(1954)

Odojevskimo oblak što se vuče
opuškinimo mrtvo podne širom
noć se ogleda kao Tjutčev
bezmerno puneći mirom

(Hlebnjikov)

DA L BISTE MOGLI

Izbacivši iz čaše boju,
naslikah sliku radnog dana
na pihtijnom pokazah loju
kose obraze okeana.
Na limene ribe krljušti durnoj
pročitah novih usta poruku.
A vi,
da l biste mogli nokturno
izvesti
na flauti-oluku?

(Majakovski)

Već prođe jedan. I sigurno si legla.
Ko srebrna Oka Mlečni put noć studi.

Ne žuri mi se. I munja telegram
nema zbog čega da plaši te i budi.
Kao što kažu, incident je skrojen.
Ljubavna barka o stvarnost se zdrobi.
Mi smo prečistili. I šta da se broje
uzajamne boli, uvrede i kobi.
Pogledaj samo kakav je mir nad svetom.
Noć zvezdanim sjajem nebesa skroz osu.
U taj čas ustajem da protumačim sve to
istoriji, vekovima i kosmosu.

(Majakovski)

mrtvi

MALI TRG

Treba da odem na ono raskršće
gde sivi kanal preseca ulicu potsdamsku
moram da proverim stoji li još
Scharounovo žuto zdanje filharmonije
crkva proroka Matije
i galerija koju izgradio je Mies
ugledni meštar
jer prijatelj koji je umro juče
takođe još u svoju smrt ne veruje
kao što u svoje ime sumnjao je
izgovarajući ga sa ustezanjem
događaj zbio se sinoć
ovo bi prva noć bez njegove nesanice
tako se umire u zemlji moje prošlosti
dovoljno je sesti za sto
a potom propasti u crnu rupu ispod
povukavši rukom skromni sadržaj trpeze
kao da jedan mali trg
brišeš sa lica zemlje

VALCER

Sav dan pipam rukom po podu
tražeći ispod stola otvor
gde upao je život prijatelja

hiljadu i po kilometara
južnije.
Tako stidljivog ponešto
odvede ga smrt, mala devojčura
u svoj kupleraj.
Uzaman teče, mlako, jedan Johann Strauss
iz moje elektronske česme,
onamo ne igraju valcere.
Ceo vek proveo sam bez poezije,
evo kako tečem novu struku
otkako mrtvi po mojoj sobi hodaju.

MERE

Sad razumem Osipa Mandeljštama
kad bez olovke bira ruske reči
gledajući u tavanicu
sa svoje zatvorske dušeme.
Jer pesma ne mora da bude zapisana
dok stoji iza moga ramena
na uglu ulice Gervinus
kao žbir, kao Rogožin, kao kuga.
Tu, u obližnjem travnjaku
probam da iskopam maleni grob
za prijatelja
umrlog u vlastitoj tuđini.
To je jedna uska raka
u koju staje samo sitan deo
ovog mrtvog stvora,
koji meni dopade.
Kao što umesto golemog stabla sa Amazone
stižu u Hamburg
za potrebe gradnje
samo njegove mere.

KLADIONICA

U jednom filmu
mrtvi ustaju da žive
lupaju im u prozor krevelje se
to je vrlo slikovito
sve što znam o svetu
naučio sam u bioskopu
oni pokreti nervoza
posmatranje predela
za koje inače nikad vremena
lektira strave i užasa dodatna
dolazi kroz telefon
jedna devojka iz daleka
anđeo smrti
izveštaj uvek isti
ovaj je pao na ulici onaj u kući
nisam ni znao da radim
u pogrebnom preduzeću
samo udaram krstiće
kao da popunjavam tiket prognoze
nema dobitnika.

ZAUSTAVLJANJE

Objasniti kako ističe neko vreme
biću najpre zagledan
u nešto
dok svet ne otvrdne u želatin
događaj prikazan je u zastoju
kao u muzeju tehnike
ipak
neko vreme još
moći ću svoju
poslednju sliku
da gledam.

MRTVI

Pre trideset godina
umire moj prijatelj
ništa ga ne boli samo se plaši
moraju da pozovu psihijatra
ovaj ga savetuje da stvar primi
jednostavnije
bez uspeha

najlepše umire se u Irskoj
kao Michael Furey
razbolevši se na lapavici
pod prozorom Grete Conroy

moja prijateljica ubija se
skočivši sa mosta
hoću da posređujem
da nju smestim u onaj krevet
samrtnički
a prijatelja izvedem na most
odakle može
otići kuda mu volja

ne вреди
sneg pada na Irsku
i drugde.

GROBLJE U ZURICHU

za Ilmu

Tamo gde je pala bomba moje nesanice
raste jedan drvored u Zurichu
neko pismo zgužvano na tramvajskim šinama
Joyca sahranjuju na malenom groblju
sve to ponovljeno u izlogu sa strane
s mnogo pogrešaka

Miljković mrtvi pesnik
list po list prebrojava šumu
njegov zbir neuporedivo veći
ne podudara se s ukupnošću sveta
novine pretvorene u posmrtnu listu
umrli su mama i tata Brodski
plaču disidentski narodi svih zemalja
nad pesnikovim roditeljima
moja mater skonča u onom psetarniku
preko puta železničke stanice
bez ikakvih političkih implikacija
ne znam šta s tim da počnem
ovu pesmu smišljam celu deceniju
dotle i Brodski prognanik
građanin države New Jersey
najpre prestade da piše ruski
onda pade u svojoj sobi
Joyca takođe već su pokopali
Canetti dođe baci grumen zemlje
na njegov grob
pa leže pored.

HALUCINACIJE

Nas dvoje
u istoj sobi
ušivamo jednu nesanicu na drugu
najpre njen deo
onda moj
tako dobijamo
beskrajnu traku našeg bivstva
budnu noć nepoznati film
kome kinetoskop
bilo čijeg košmara
ne može da konkuriše
tenk prolazi

kroz našu kuću na jugu
naši prijatelji
postrojeni su uza zid
ubijaju ih jednog po jednog
i mi smo mrtvi
samo što neko treba
pred vlastima u Charlottenburgu
da potpiše naše umrlice.

ZIMA U BERLINU

Nije trebalo da ponesem košulju iz Beograda
zato se sada osećam
kao da sam nekome kožu zderao s leđa
da se ogrnem.
Tamo pod Avalom kopaju polarno vreme
kao rudu
ovde u Berlinu zima je blaga
samo u galeriji slika postoji zaliha studi
na jednom smrznutom predelu od Averkamp
i na ledenom bregu Caspar David Friedricha
(tu se hrana ove zemlje održava).
U sobi sede Rusi, ljudi iz okoline Napulja,
ima i nešto Nemaca,
Tesla ovo nije predvideo
ni stari Stephenson
kako ključa lonac našeg razgovora,
kako radi kućna elektrana bratstva.
Nikako nisam smeo svoju košulju
odande da ponesem,
mogli su njome makar najmanju sobu obložiti
ili je koristiti u knjigoveznici
gde komadić svile nedostaje
za posebno izdanje,
ili da se nečiji epiderm izleči.

Ali taj čovek nedavno je umro,
zidove su oljuštili zverski,
knjigu su bacili u reku.

SEIN UND ZEIT

Nema mnogo stvarnosti
po ovim stanovima
događaj
već se odigrao
pre
kao kad stigne
prekookeansko pismo
iz njega uspravlja se
jedno vreme
predašnje svršeno

na drugom kraju sobe
moj neizbežni futur
treba platiti račune
otići do osiguranja
videti već jednom one ljude
sve neki zadaci
dobijeni od Husserla

samo po sredini
tamo gde je tepih
nešto malo sadašnjeg vremena
koje se ne može dokazati
slučajni trak sunca
pao odnekud
nestao
kao obećanja koja su dali Kafki
pa ih posle porekli.

DIDASKALIJE

Čini mi se da neko kuca
odlazim dugim hodnikom do vrata
nema nikoga
penjem se na merdevine
u visoke Alpe našeg stana
da promenim sijalicu
tu i tamo nešto šuška iz uglova
osvrćem se voda u cevima
sused zakucava sliku
otvaram knjigu jedno vreme čitam
posle prelazim na isto
samo raspeglano u novine
delom inovirano
to su moje didaskalije
ono što drama sadrži u zgradama
nemam posebnog teksta
vrlo moderan komad
bez ugleda na klasiku
Rusi na sceni kenjkaju
tepaju zazivaju boga
Skandinavci ne kriju da su ljudi
Japanci urlaju nepodnošljivo
za naše uši
reditelj iz gradske uprave
zadovoljan je mojim načinom
rat i mir ostale zanimljivosti
sa juga
to je već odigrano
samo nek se držim ovog
on i njegove kolege
vrlo su zadovoljni
ne zna da sav naš narod berlinski
izvodi nešto slično
po svojim sobama svakodnevno
bez obzira na poreklo

BEZ NADOKNADE

U zadnji čas
uzleće mali avion
pravcem iznad ulice Fasanen
na sever
prema trgu Savigny
pa onda oštro na zapad
do velikog jezera Wann
sve u letu vrlo niskom.

Treba načiniti popis
naše imovine
sve što nam pripada
da naplatimo kasnije
ratnu štetu od zime.

Lale već stižu kao predujam.
Samo gubitke u ljudstvu
tokom kampanje decembar – mart
niko nam ne priznaje.

PRIZEMLJENJE

Uz malo zakašnjenje
po redu letenja
spuštam svoje telo
jedan stari model klipni
u zonu kreveta
kao na livadu.

Noć nemošto ateriranje
kao nekakva pauza u životu
nema pretovara ćutanje
verovatna je nervoza
u komandnom tornju
ne znam da li sam zabataljen

ili samo otet
ako je tako nema otkupa
sreća što pista je otpisana
neupotrebljiva
klija postelja svojom predistorijom
odande niče trava
iz jedne tuđe pesme
uskoro će sve biti zaraslo.

DEPONIJA

Ne znam dokle prostire se
jedna pesma
možda još uvek ležim
u rečenici od juče
pipam rukom sa strane
sve samo oštre i opasne stvari
katanci šljunak šrafovi i lim
podnožje postelje
zardalo u plićaku
kao dašak nadire
šina jedne napuštene pruge
sicilijanske
uzglavlje lagano trune
na ovoj deponiji
Pomeranije
moj svet je ogrezao
razumem sestru
kojoj se ponekad ne ustaje
i meni bio je prijatelj pesnik
koji se obesio
u šumi pored Zagreba
i devojka koja je skočila sa mosta
neću učiniti nikakvu glupost
samo tražim mnoga objašnjenja

dokle će naselje Karlshorst
izgledati kao prebijeno pseto
ostavljeno da lipše
ne popuštam ni stubištu ni ulici
u Beogradu
pretvorenoj u svinjac
glupo je svaliti sve
na godišnje doba
koje je trenutno na vlasti
imam majušni motiv

MOJI U BERLINU

Mali voz ulazi u krivinu
tako ulica Kant
obrće se jednim svojim delom
pretvarajući se u kazaljku
to mi daje mnogo poleta
izlazim na stanici Hackescher Markt
kao da sam
u godini 1938
u kinu Central daje se film
o mom detinjstvu
s mnogim pojedinostima
mama pere prozor
na vrhu jedne kuće
ujak pod šeširom
vrlo nakrivljenim
zadeva jednu manikirku
prolazi žuto vozilo bučno
tata zasmjava ceo tramvaj

danas ću možda
ući u dedin vrt
sa one fotografije

AFERA

Svake noći
izdajem svoje novine
list u jednom primerku
dnevni trag zbivanja u dubini
moje Allgemeine Zeitung
Times moje duše

Tiskara vrlo bučna
već u večernjim časovima
razgrabe jutarnje izdanje

Posebno osetljiv sam na naslove
koje otkrivaju ono najteže
u mojim postupcima
sada pratim jedan skandal
koji se tiče
moga postojanja
za ovo nedostaju mnogi računi
nedokazivi
ko je sponzor moga bitka
za koji nemam nikakvog pokrića
ontologiju preuzimaju
ljudi iz finansijskog
ima da se istraži mnogo papira
i sitnih ceduljica
već duže vreme moje novine
žive od afera
napetost ne prestaje

POBUNA

Na trgu Georga Grosza
narod moje prošlosti
skoro čitav razred
golman čuvenog tima pod kačketom

jedna mamina prijateljica
ali mlada
onaj dečak sa mašinom na nozi
ne znam šta smeraju
sve mi se čini
dolazi kriza
politička
moga života
kao da računaju na drugog
koji trebalo je da budem
valjda razmišljaju o opozivu

sad je još dobro
preko puta kafane Reinhard
mogu ih držati na oku
šta ako pođu uz ulicu Schlueter
pa levo
moram ostati pribran
to sam video na filmu
tako se ponaša svako pametan
u nevolji
mislim da ću se lepo očešljati
zakopčaću svu dugmad na kaputu
očistiću cipele
potom
videću šta ću

FABULA

Tajni agent junak
doveden do besmisla
usled novog rasporeda sila
i dalje korača u onom filmu
kao da je grad još uvek podeljen
ne razgovara ni sa kim
na stvari gleda ispod oka

ponekad uđe u govornicu
da se javi naredbodavcu
i to je sve
sam svoja fabula
uglađen oprezan stručan
ponešto usamljen

Tako i ja zveram uokolo
skupljam podatke
o svome bivstvu
kao da oni leže po fasadama
sabiram zaplet zaveru
sadržaj
svoje drame
tehnikom nemog monologa
kad su izgradili taj sprat
ovaj liči na Bruna Ganza
pa to i jeste Bruno Ganz
iz novina saznajem za smrt prijatelja
sav u svetu sam na svetu
kotrljam se niz ulicu Kurfuerstendamm
izbačen iz debele Berte
svojih intencija
bešumno
smišljam ovu pesmu

FILATELIJA

Ceo razred skupljao je poštanske marke
samo jedan ostao je veran filateliji
dvojica su bila dobra u šahu
jedan je mucao
zbog teških prilika u kući
jedan je u svakoj školjki umivaonika
prepoznavao oblost žene
taj se mnogo na ovu stvar dao

tu bi i onaj sa ožiljkom
što pao je na kamen kao mali
jedan postade zubar
jedan bio je Jevrejin
pa školsku godinu
završio je u Treblinku

LJUBAZNOST

Isterani iz vagona
na uskom prostoru u prašini
jevrejski ljudi sudaraju se
u prolazu
s jedne strane narednici činovnici
posluju za svojim stolovima
postavljenim između šina
na drugoj kapetan
uvežbava pse u raznim veštinama
nemaš koga da pitaš
gde da predamo zlato zube naočare
da li da izujemo i čarape
ili samo cipele
kuda ćemo s fotografijama
svi su uokolo zauzeti
smemo li kofere poređati ovamo
decu onamo
kamo sa očišanom kosom
šta ako je oduva vetar
ta povest beskrajno traje
odlazim do prozora vrtim se oko stola
koračam hodnikom
berlinski koridori mere se kilometrima
vraćam se umoran kao iz sanatorija
film uopšte ne odmiče
samo dva tri moja junaka
sada maskirani kao starci

na onom istom mesto pored vagona
pod zastavama pobede
ogrnuti čudnim plaštevima
duvaju u smešne trubice
kleče mole šapuću
ljubazni
kao i ranije

DIV

Veliki pesnik moje zemlje
rast seže mu do četvrtog sprata
zbog toga i zna
šta se dešava u majušnim sobama
među devojkama u potkrovlju
i u posteljama bolesnika
iz istog hodnika
on ume da istrgne čitavu reku
iz njenog korita
da je podigne iznad očiju
kao koren
pomno je osmotri
pa je natrag vrati
sada je rat
neznano zašto
sedi on među ubicama
za istim stolom
kako se onamo smestio
možda se u međuvremenu smanjio
možda je zaboravio
svoj postupak sa rekom
ona je danas zaleđena
zašto se ne posluži njom
kao toljagom

ŽIVOT U REDAKCIJI

Kači i Radetu

Moja biografija produžava se
iako to niko ne zahteva
nepoznat je datum mog rođenja
po jakobinskom kalendaru
crveni penjoari naših matera
vise s balkona kao zastave
kade su pune okrvavljenog rublja
pepeo pobeđe po svim je stvarima
na trgu oru seju kukuruz
kao da su u Berlinu
stražari pored mostova pored benzinskih pumpi
u ženskim bundama vrlo skupocenim
negde spavaju deca negde je pas
petosobni stanovi već su pregrađeni
u mnogo manjih
samo naša redakcija ima izuzeće
nekoliko urednika u zadimljenoj prostoriji
stara mašina Remington Virginia Woolf
natuca srpski sedi u fotelji prekrštenih nogu
koje sežu do sredine sobe
Piljnak zelenooki pored prozora
ćuti on je veliki gospodin
Giacomo Joyce skoro slep
tumara između stolova
pipa rukama tražeći korekture
tako prolazi čitava decenija
onda godine 1957 ili 1958
kod nas na treći sprat
dolazi Samuel Beckett
ali ne avet nego živ
donosi važna dokumenta
potvrdu da uopšte nismo ljudi
da smo oslobođeni pritvora

tu su i drugi papiri
razvija ih po stolu
sklonivši mastionicu
onde stoji crno na belo
da nam pripada deo nasleđa
evropskog

NELAGODE U KULTURI

Istraga u izgorelom razredu
ugljenisani su đaci skamije
knjige nešto manje
zbog one stegnutosti stranica

to bi za inspektora
bio jedini trag
treba samo pažljivo
rastvoriti listove
pismo naoko nejasno
na hebrejskom arapskom srpskom
udes zasnovan na sličnosti
slova bilo koje reči
suviše su blizu jedno drugom
tako dolazi do trenja

opštinske vlasti vatrogasci
čine sve
da lokalizuju slučaj

istražni organi
u gumenim rukavicama
nemoćno šire ruke
sveukupno znanje
potiče od istog plamena

Mojsije prvi među osumnjičenima
iako pisao je u kamenu

svako ko barata dletom
može da izazove iskru

ULIČNI NEMIRI

Pala je Schaubuhne
potom kuća u Fasanenstrasse
knjižara je na nogama
restoran
i sala s kaminom
onde pesnik prognan iz Persije
mala književnica nemačka
greškom rođena u Rumuniji
i Srbin iz Hrvatske
razvijaju svoj proglas
veličine džepne maramice
građani naviknuti i na teže stvari
ipak uznemireni
u Einstein kafeu
konferenciju za štampu
drže Japanci
i jedna devojka grešnih očiju
iz Koreje
ne zna se da li su
umešani glumci
štab je na severu
u ulici Majakovskog
jedan Kubanac
Ruskinja vesela neopravdano
i Šved
nagnut nad mapom
vesti su zle
niko ne čita Marxa kao ni pre
to se sada prenosi i na Musila
možda bi odbrana grada
popustila popodne